

Aanvullende quickscan schuur Tommel 10 te Baarle-Nassau (aangepaste versie)

Onderstaande beoordelingscriteria van de quickscan 'cultuurhistorische waarderingsmethodiek' zijn opgesteld door de gemeente Baarle-Nassau om te kunnen beoordelen of een object cultuurhistorisch waardevol is en behoren bij het document 'Procesvoorstel Cultuurhistorische waardevolle bebouwing'. Deze quickscan moet samen met een redengevende omschrijving van het object beoordeeld/gelezen worden. De onderstaande criteria worden verduidelijkt met 'zeer laag, laag, middelmatig, hoog en zeer hoog'.

Beoordelingscriteria Quickscan

1. Gaafheid

a. In welke mate benadert de situatie nog het beeld zoals dat was ten tijde van het ontwerp of een specifiek ijkmoment in de geschiedenis?

De schuur is in het midden van de jaren '40 van de twintigste eeuw gebouwd ter vervanging van een door oorlogsschade verwoeste Vlaamse schuur. De schuur hoort bij het naast gelegen woonhuis Tommel 21 in Baarle-Hertog. De landsgrens loopt tussen beide objecten door. Het woonhuis dateert vermoedelijk uit 19^e eeuw. De schuur is gebouwd op de voetprint van de verloren schuur. De huidige situatie geeft in zeer hoge mate de oorspronkelijke situatie weer ten tijde van de bouw van de schuur in de jaren '40.

b. In welke mate is de architectonische kwaliteit van exterieur en interieur van het gebouw nog in (min of meer) oorspronkelijke staat?

De metselwerkgevels van de schuur zijn, net als de gevelopeningen nog oorspronkelijk. Ook de constructie met Duits spant zijn oorspronkelijk. Wellicht zijn de deuren vernieuwd, maar met behoud van oorspronkelijk beeld. Vanwege de hoge mate van oorspronkelijkheid is de architectonische kwaliteit van het exterieur en het interieur in hoge mate in oorspronkelijke staat.

2. Zeldzaamheid

a. Bestaat er in deze gemeente een groot aantal van vergelijkbare gebouwen uit een specifiek ijkmoment in de geschiedenis?

In de straat Tommel zou op nummer 12 nog een wederopbouw schuur aanwezig zijn, maar deze lijkt te zijn vernieuwd door een recentere damwand variant. Verder staan er vermoedelijk aan Eikelenbosch 9 en Zondereigensebaan 1 en 5 ook wederopbouw schuren. Echter is de schuur aan de Tommel 10 een afwijkend vorm gegeven vanwege de Vlaamse schuur opzet. De schuur aan de Tommel 10 vertegenwoordigt daarmee een hoge mate van zeldzaamheid.

b. In hoeverre is het gebouw binnen de gemeente bijzonder qua voorkomen, historische functie, architectuur, beelddrager van een historische ontwikkeling.

De schuur kent binnen de straat Tommel 10 een hoge bijzonderheid vanwege het geringe aantal van vergelijkbare schuren in de straat.

c. In hoeverre is het gebouw momenteel zeldzaam voor de gemeente, is het aantal voorbeelden in de gemeente gering?

In totaal zijn in de gemeente Baarle-Nassau in de wederopbouwperiode ongeveer 6 schuren gebouwd. Verder staan er aan de Tommel enkele boerderijcomplexen waarbij de schuren, net als Tommel 10, grotendeels haaks aan de weg zijn gesitueerd. Dit verschijnsel is karakteristiek voor de straat.

De schuur is als agrarisch object dus binnen de Tommel niet zeldzaam, maar vanwege zijn datering, midden jaren '40, en opzet, Vlaamse schuur, heeft de schuur een hoge zeldzaamheid. De schuur draagt bij aan het karakter van de straat en kent wel een hoge zeldzaamheid op lokaal niveau.

3. Kenmerkendheid

a. In hoeverre is de situatie kenmerkend voor de gemeente voor het specifieke ijkmoment in de geschiedenis?

De situatie, agrarische complex bestaande uit woonhuis met schuur, heeft een middelhoge kenmerkendheid voor de jaren '40 van de twintigste eeuw.

b. Hoe kenmerkend is de betreffende situatie nu voor de gemeente Baarle-Nassau?

Voor de Tommel heeft de situatie van Tommel 10 een middelhoge kenmerkendheid.

c. Als we dit gebouw en zijn omgeving beschouwen, is dan in één oogopslag een goed beeld te vormen van wat de belangrijkste waarden van dit gebouw voor de omgeving zijn?

In hoge mate is in één oogopslag een goed beeld te vormen van wat de belangrijkste waarden zijn van de schuur; de hoofdvorm, baksteengevels, gevelindeling, spantconstructie en de situering.

4. Ensemblewaarde

a. Is het gebouw een essentieel onderdeel van een cultuurhistorisch, architectonisch en/of stedenbouwkundig ensemble of landschapsinrichting?

Ja, de schuur is in hoge mate een essentieel onderdeel van het stedenbouwkundig ensemble aan de Tommel.

b. In welke mate draagt dit gebouw bij aan de totale cultuurhistorische waarde van het ensemble?

De schuur draagt in hoge mate bij aan de totale cultuurhistorische waarde van het ensemble.

c. Is het geheel minder waard als dit gebouw niet meer aanwezig zou zijn?

Het ensemble van de Tommel 10/21 zou in middelmatige mate aan gaafheid verliezen mocht de schuur verdwijnen.

d. Draagt het gebouw bij aan de ruimtelijke context en de afleesbaarheid van de (ontstaans-) geschiedenis van het ensemble?

De schuur vormt een onderdeel van deze geschiedenis en draagt in middelmatige mate bij aan de ruimtelijke context en de afleesbaarheid van de geschiedenis van het ensemble.

5. Kwetsbaarheid

a. Hoe kwetsbaar zijn de bestaande cultuurhistorische kwaliteiten wanneer daar geen specifieke aandacht voor bestaat? Is het gebouw solide genoeg om te blijven bestaan zoals deze nu bestaat?

Het gebouw verkeerd in matige staat en heeft daardoor een hoge kwetsbaarheid.

b. Zijn de cultuurhistorische waarde al aangetast en wat is de reproductietijd om de waarden te herstellen?

De schuur is nog grotendeels in oorspronkelijke staat, maar verkeerd constructief in minder staat. Aantasting heeft betrekking op het metselwerk (scheurvorming) en het dak (verzakking). Aantasting van de cultuurhistorische waarden heeft in zeer lage mate plaatsgevonden. Wellicht zijn de deuren in de loop der tijd vernieuwd, maar wel naar historisch beeld.

6. Ouderdom

a. Uit welke periode stamt de oorspronkelijke oprichting van het gebouw?

Uit de periode 1901-1950. De schuur dateert uit het midden van de jaren '40 van de twintigste eeuw.

b. Uit welke periode dateert de huidige aanwezige (stedenbouwkundige, architectonische) situatie in grote lijnen?

Uit de periode 19^e eeuw en ook latere bebouwing (periode 1951-2000) is aanwezig aan de Tommel.

c. Wanneer heeft de laatste grote ingrijpende (Stedenbouwkundige / architectonische) 'verbouwing' plaatsgevonden?

Niet van toepassing.

Uitgedrukt als: uit de 21^e eeuw (1), uit de periode 1951 – 2000 (2), uit de periode 1901-1950 (3), uit de 19^e eeuw (4), voor de 19^e eeuw (5)

Advies

Op basis van het cultuurhistorische advies en de cultuurhistorische waardering opgesteld door Cuijpers Advies en de quickscan uitgevoerd door Monumentenhuis Brabant adviseer ik u om aan de schuur aan Tommel 10 te Baarle-Nassau (gemeente Baarle Nassau) een hoge cultuurhistorische waarde toe te kennen.

De schuur dateert uit de jaren '40 van de twintigste eeuw, heeft de opzet van een Vlaamse schuur en vertegenwoordigt daarmee een hoge zeldzaamheidswaarde. De hoge cultuurhistorische waarde bestaat uit de gave hoofdvorm, baksteengevels, gevelindeling, spantconstructie en de situering.

Vermoedelijk zijn enkele deuren in de buitengevel vernieuwd, maar met behoud van het oorspronkelijke beeld.

Bij een doorontwikkeling moet zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van bestaande gevelopeningen, terughoudend worden omgegaan met toevoegen van nieuwe openingen in gevels en/of dakvlakken en dient de houten kapconstructie gehandhaafd (en idealiter zichtbaar) te blijven. Daarnaast moet de typologie van een 'Vlaamse' schuur met de opzet als doorrijshuur waarbij de grote bandeuren in het zijlansdeel zijn gesitueerd en het dak aan een zijde is opgewipt gerespecteerd worden.